

pekerja selisihan 15.09.2004

AK

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Muzeum Pomorskiej Armii Krajowej
ul. Wojskowa 100
81-100 Gdynia
tel. 58 22 18 66
e-mail: tapak@wp.pl
NIP 956 18 25 127; REGON 147002736
KRS 00000 41632
Mikro-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

syn: Kazimierz Dziegielewski
87-800 Wroclawek

Brodnica
ZWZ-AK

†† Dziegielewski Kazimierz
ps. „Żywy”

M: 1279/2118 Pom¹

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

..Dzięgielewski Karimier..

..T:K-1279/2.118 Jan.....

..Dobruż w. Dobreca ASL.....

I./1. Relacja k. 2 s. 1-2

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 5 s. 1-5

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 6 s. 1-6

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

1) z Targu k. 8 s. 1-8

2) rodziny z Fundacji k. 3 s. 1-4

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 17

VI. Fotografie brak

I/1. Relacja - Dziegielewski Kazimierz

1. Relacja Stanisława Suszyńskiego o działalności konspiracyjnej Kazimierza Dziegielewskiego ps. "Ływy" - kserokopia
z. IV s. 45 z J. M.: 6/665 k. 1 s. 1
2. Relacja Stanisława Suszyńskiego o działalności rodziny Dziegielewskich,
kserokop. str. 322 z k. relacji Stanisława Suszyńskiego J. M.: 6/665 Pom. (Brodnie) k. 1 s. 2

45, 1
60.

Kazimierz Dziegielewski ps. „Żywy” Alutort. 1942.

Kazimierz Dziegielewski, urodzony około 1903r. w czasie okupacji zamieszkały w Dobryniu n/Dnr ul. Kościelna 16, kramarz i mistrz szklarstwa.

Zaprzysiężony w 242 wiosna 1940r. ps. „Żywy”. Od wiosny 1940r. do wiosny 1944r. zastępca komendanta Placówki 242-AR Dobryń n/Dnr, a od wiosny 1944r. do 23 stycznia 1945r. komendant Placówki AK Dobryń n/Dnr. Przez całą okupację niemiecką prowadził nasłuch audycji radiostacji londyńskiej przy pomocy radiodbiornika najszerszego zainstalowanego w wieży kościoła parafialnego w Dobryniu n/Dnr przy wydatnej pomocy członka 242 Hładysta-ka Śmigielskiego, zakrywaną w tymże kościele. Po pewnym czasie z obawy przed dekonspiracją na przełomie lat 1940-1941 odbiornik przeniesiono do prywatnego mieszkania „Żywego”, gdzie zainstalowany został przez duszyna Żołobinińskiego „Aca” w okrytku, który stanowił codziennie używany tron kuchenny - kuchnie reglarski.

W mieszkaniu K. Dziegielewskiego prowadzono instruktaż bojowy i szkolenie posługiwania się bronią palną. Szkolenie prowadzili Kazimierz Dziegielewski i Zygmunt Langowski. Między innymi przeszkolono tu Stanisława Dziegielewskiego, Adama Dziegielewskiego, Romana Langowskiego i Stanisława Słuszyńskiego członków 242-AR.

„Żywy” z pomocą członków rodziny wybudował podwórko mieszka-kiem schron, zaopatrzony w zabezpieczone wyjście poza budynek. Kazimierz Dziegielewski posiadał też kilka sztuk broni palnej i kilka granatów ręcznych.

„Żywy” utrzymywał kontakty konspiracyjne z Zygmuntem Langowskim, Zdzisławem Langowskim, Józefem Kaluszkim („Purka”) Jerzym Szczyglinińskim („Tur”), Teresą - Marią Spodnieuską, dusz-kiem Żołobinińskim („Aca”) i Franciszkiem Króblewskim. Zorganizował kwatery konspiracyjne w rodziny Hłodzińskich w mieście w Secutorii gm. Pionar.

Z rodziny Kazimiera Dziegielewskiego do 242-AR należeli: Tade-kiya Dziegielewska ps. „Tadzia” jego żona, Krystyna Dziegielewska, córka, Stanisław Dziegielewski syn, Adam Dziegielewski - syn.

W mieszkaniu „Żywego” znajdował się punkt kontaktowy istniejący kontaktowa prowadzona przez Józefa Dziegielewskiego „Tadzia” łącznikiem „Żywego” byli jego synowie Stanisław i Adam.

W nocy z 23 na 24 stycznia 1945r. w wyniku złocznego doświadczenia do NKWD przez Zygmunta Langowskiego i współpracowników zostali aresztowani Kazimierz Dziegielewski i Stanisław Dziegielewski i wywiezieni w głąb Związku Sowieckiego i osadzeni w łagrze w Sierkowie Brynie, rejon Secutoria, obwód Mielka.

27 września 1945r. do Tolski powrócił Stanisław Dziegielewski, a 21 kwietnia 1946 roku Kazimierz Dziegielewski.

Rodziny mieszkające w budynku nr Dobrynie n/Dzw przy
ul. Kościelnej 16 (okupacyjna nazwa Gallub-Süd Lindenstrasse 16)

1. Rodzina Dziągiewskich

Kazimierz Dziągiewski ps. Żyra, kramarz i szklarz pełnił funkcję zastępcy komendanta Placówki 242-AR Dobryń n/Dzw. a od września, wiosny 1944 r. do końca okupacji komendantem placówki.

Jadwiga Dziągiewska ps. Sosna, żona Kazimierza, bez zawodu, karmniczka strażnicy kombatowej placówki 242-AR.

Kryształna Dziągiewska, córka Kazimierza, bez zawodu, żołnierz 242-AR prawdopodobnie sęga sanitarna. Pracowała w różnych firmach niemieckich. Zbierała i dostarczała informacje szwedzkiej.

Stanisław Dziągiewski, syn Kazimierza, pomocnik szklarza. Łącznik i goniec komendanta Placówki 242-AR Dobryń n/Dzw.

Adam Dziągiewski, syn Kazimierza, w późniejszym okresie goniec i łącznik komendanta Placówki AR Dobryń n/Dzw.

W mieszkaniu sekatorem było miejsce odprawy komendy Placówki 242-AR. Proszono o zakolewanie rejestrowe z zakresem posługiwania się bronią, palną i białą. Proszono od przełomu zimy-wiosny 1940 r. nasłuchi radiowy, pośrednio od listopada-grudnia 1939 r. na niezwykłego rymocotalskiego w Dobryniu n/Dzw.

Zdekompromowanie nasłuchu radiowego nastąpiło dopiero 23/24 stycznia 1940 r. przez służby bezpieczeństwa NKWD.

2. Rodzina Spodnieńskich.

Tadeusz Spodnieński ps. Zbigniew, z zawodu nauczyciel kierownik publicznej szkoły powszechnej w Sokolowie. W czasie okupacji niemieckiej zatrudniony przez Lucjana Żolobinśkiego,

Kierownik s. z tomu relacji St. Suszyński
go T: 6/665 Jan. 5. 3. 2

1/2. Dokumenty dotyczące reletora - Dziegielewski
Wacimierz

1. Kserokopia "dyplomu zasługi" ze
prawy w Lw. Rezerwistów Obiegu Korpusu
VIII z 26. 04. 1939r. k. 2 s. 1-2
2. Kserokopia "odpisu skróconego aktu
zopnu" Stanisława Dziegielewskiego (syna)
z 25. 08. 1970r., USC we Wrocławiu k. 1 s. 3
3. Leg. - brak identyfikacji właściciela -
- was ze zdj., przekazane przez
Wacimierza Dziegielewskiego -
w mka, omg. k. 2 s. 4-5

ZA GORLIWA I OFIARNĄ PRACĘ
W ZWIĄZKU REZERWISTÓW O. K. VIII.

O TRZYMAŁ

Dzięgielewski Kazimierz
Łosb. przewał Gola L. P. Dobryń

NA PODSTAWIE LICHWACY ZARZĄDU OKRĘGOWEGO ZWIĄZKU REZERWISTÓW NR. VIII
Z DNIA 26. IV. 1939 r.

DYPLOM ZASŁUGI

KOMENDANT OKRĘGOWY

SEKRETARZ OKRĘGOWY

PREZES OKRĘGOWY

*Wzrostowa bezokopig przekasano do
zbioru muzealnych - przekasał Maksimowa Dzięgielewski - amk
19.09.2009 r. ju.*

ZA GORLIWĄ OJARNĄ PRACĘ
W ZWIĄZKU REZERWISTÓW O. K. VIII.

OTRZYMAŁ

Dzięciolewski Kazimierz

Łast. prezes Koła Z. R. Dobryń

NA PODSTAWIE UCHWAŁY ZARZĄDU OKRĘGOWEGO ZWIĄZKU REZERWISTÓW NR. VIII
Z DNIA *26. IV. 1939 r.*

DYPLOM ZASŁUG

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA

Województwo bydgoskie Powiat Włocławek
URZĄD STANU CYWILNEGO w Włocławek

Odpis skrócony aktu zgonu

I. DANE DOTYCZĄCE OSOBY ZMARŁEJ:

- 1. Nazwisko Dzięgielewski
- 2. Imię (imiona) Stanisław
- 3. Stan cywilny żonaty
- 4. Data urodzenia 1 październik 1927 rok
- 5. Miejsce urodzenia Rypin
- 6. Miejsce zamieszkania Włocławek

II. DANE DOTYCZĄCE DATY I MIEJSCA ZGONU:

- 1. Data 22 sierpień tysiąc dziewięćset siedemdziesiąty /1970 / rok
- 2. Miejsce Włocławek

III. DANE DOTYCZĄCE MAŁŻONKA OSOBY ZMARŁEJ:

- 1. Nazwisko Dzięgielewska
- 2. Imię Genowefa

IV. DANE DOTYCZĄCE RODZICÓW OSOBY ZMARŁEJ:

Ojciec	Matka
<u>Dzięgielewski</u>	<u>Dzięgielewska</u>
<u>Kazimierz</u>	<u>Jadwiga</u>

Poświadczam się zgodność powyższego odpisu

akt zgonu Nr 586/1970

dnia 25 sierpnia 1970r.

KIEROWNIK

Urzędu Stanu Cywilnego

Zaleska

Łódź w województwie

s. 4-5

wesmotna xolj.

4

Rys opis

Wzrost *wysoki*

Oczy *niebieskie*

Włosy *blond*

Znaki szczególne *brak*

Miejsce
na
fotografię

Krzysztof Jędrzejewski
(Własnoręczny podpis)

Za Prezydenta Miasta
Nacz. Wydz. Administracyjnego

II. Materiały uzupełniające relację: Dwie giełdy słu
Kazimiera

1. Kserokopia zaproszenia na wronyństwo
odsłonięcia tablicy pamiątkowej w dniu 12.06.2004r. k. 1 s. 1
2. Informacja pana Jagodzińskiego z Głota Pol.
Dow. Głotomyszcza z Golubia-Dobrynia o
wronyństwie odsłonięcia tablicy pamiątkowej
na hepticy cmentarne przy ul. Sokotowskiej
w Golubiu-Dobryniu, kserokop. mpis. k. 1 s. 2
3. Kserokopia zdjęcia tablicy pamiątkowej
na hepticy cmentarne przy ul. Sokotowskiej
w Golubiu-Dobryniu (odsłonięta 12.06.2004r.) k. 1 s. 3
4. Inwentarz miłośnic, art. Hani Starosty,
„Nowości” nr 137 (10354) z 14.06.2004r.,
kserokop. k. 1 s. 4
5. art. S. Wiśniewski, Armia Drajona w
Golubiu-Dobryniu, „CJD” nr 2/2008,
kserokop. k. 2 s. 5-6

Pamięci:

Lucjan Żołobiński ps. "As", "Czarny" *1907 - +1981

Helena Żołobińska ps. "Halszka" *1906 - +1980

Stanisław Suszyński ps. "Witold" *1925 - +1996

Tadeusz Spodniewski ps. "Zbigniew" *1910 - +1944 zamordowany w Bydgoszczy

Maria Spodniewska ps. "Teresa", "Bystra" *1912 - +1972

Kazimierz Dzięgielewski ps. "Żywy" *1903 - +1961

Jadwiga Dzięgielewska ps. "Jodła" *1902 - +1981

Stanisław Dzięgielewski ps. "Staszek" *1925 - +1970

Adam Dzięgielewski *1927 - +1992

Mieczysława Wróblewska ps. "Ciocia Miecia" *1907 - +2004

Halina Wróblewska ps. "Hala" *1926

oraz pamięci Aleksandra Wróblewskiego - *1901 - +1939
nauczyciela zamordowanego w Łopatkach koło Wąbrzeźna

**Burmistrz Golubia-Dobrzyń
oraz Koło Polskiego Towarzystwa Historycznego
w Golubiu-Dobrzyniu**
serdecznie zapraszają na

*Pani Elżbieta Skętska - Archiwum i Muzeum Pom
Armii Krajowej*

Uroczyste Odsłonięcie Tablicy Pamiątkowej poświęconej pamięci

**Mieszkańców domu przy ul. Kościuszki 16 w Dobrzyniu nad Drwęcą,
którzy w latach 1940-1945 zaprzysiężeni w Związku Walki Zbrojnej,
stanowili ważny ośrodek konspiracyjny Armii Krajowej
na Ziemi Dobrzyńskiej, walcząc w tajnych strukturach
z najeźdźcą niemieckim.**

Dnia 12 czerwca o godz. 11.00

Golub-Dobrzyń - kaplica cmentarna przy ul. Sokołowskiej

Uroczystość przygotowało Koło Polskiego Towarzystwa Historycznego w Golubiu-Dobrzyniu wraz z burmistrzem miasta. Oto treść tej tablicy: Pamięci mieszkańców domu przy ulicy Kościuszki 16 w Dobrzyniu nad Drwęcą, którzy w latach 1940-1945, zaprzysiężeni w Związku Walki Zbrojnej, stanowili ważny ośrodek konspiracyjny Armii Krajowej na Ziemi Dobrzyńskiej, walcząc w tajnych strukturach z najeźdźcą niemieckim.

- ✓ Lucjan Żołobiński ps. „As”, „Czarny” 1907-1981
- ✓ Helena Żołobińska ps. „Halszka” 1906-1980
- Stanisław Suszyński ps. „Witold” 1925-1996
- Tadeusz Spodniewski ps. „Zbigniew” 1910-1944 zamordowany w Bydgoszczy
- ✓ Maria Spodniewska ps. „Teresa”, „Bystra” 1912-1972
- Kazimierz Dzięgielewski ps. „Żywy” 1903-1961
- ✓ Jadwiga Dzięgielewska ps. „Jodła” 1902-1981
- Stanisław Dzięgielewski ps. „Staszek” 1925-1970
- Adam Dzięgielewski 1927-1992
- Mieczysława Wróblewska ps. „Ciocia Miecia” 1907-2004
- Halina Wróblewska ps. „Hala” 1926
- Aleksander Wróblewska nauczyciel 1901-1939 zamordowany w Łopatkach koło Wąbrzeźna.

Pamięć o nich niechaj trwa
Golub-Dobrzyń 2004r.

Aktu odsłonięcia tablicy dokonali członkowie rodzin zmarłych działaczy A.K. oraz p. Halina Basiewicz i p. Henryk Górecki z Szafarni- kombatant A.K. Tablicę poświęcił i mszę św. w intencji za dusze zmarłych członków A.K. odprawił w kaplicy cmentarnej, proboszcz par. Dobrzyń nad Drwęcą Ks. Prałat Janusz Śniegocki. Uczestniczyli przedstawiciele miejscowych władz, kombatanci A.K. oraz przedstawiciele Fundacji Archiwum i Muzeum Pomorskiego Armii Krajowej, Światowego Związku Żołnierzy A.K., poczty sztandarowe i liczni mieszkańcy Golubia-Dobrzynia.

Jan Jagodziński

(Koło Polskiego Tow. Historycznego
w Golubiu-Dobrzyniu)

dotyczy uroczystości
12.06.2004r. Nienk

"A jeśli komu droga otwarta do nieba, tym, co służą Ojczyźnie"
Jan Kochanowski

Pamięci mieszkańców domu przy ulicy Kościuszki 16 w Dobrzyniu nad Drwęcą, którzy w latach 1940 - 1945, zaprzysiężeni w Związku Walki Zbrojnej, stanowili ważny ośrodek konspiracyjny Armii Krajowej na Ziemi Dobrzyńskiej, walcząc w tajnych strukturach z najeźdźcą niemieckim.

LUCJAN ŻOŁOBINSKI	ps "Is", "Czarny"	1907 - 1981
HELENA ŻOŁOBINSKA	ps "Halska"	1906 - 1980
STANISŁAW SUSZYŃSKI	ps "Witold"	1925 - 1996
TADEUSZ SPODNIIEWSKI	ps "Zbigniew"	1910 - 1944
<small>Zamordowany w Bydgoszczy</small>		
MARIA SPODNIIEWSKA	ps "Irena", "Syra"	1912 - 1972
KAZIMIERZ DZIĘGIELEWSKI	ps "Zywy"	1903 - 1961
JADWIGA DZIĘGIELEWSKA	ps "Jadla"	1902 - 1981
STANISŁAW DZIĘGIELEWSKI	ps "Staszek"	1925 - 1970
ADAM DZIĘGIELEWSKI		1927 - 1992
MIECZYSLAWA WRÓBLEWSKA	ps "Cienka Maria"	1907 - 2004
HALINA WRÓBLEWSKA	ps "Hala"	1926
ALEKSANDER WRÓBLEWSKI	nauczyciel	1901 - 1939
<small>Zamordowany w Łopatkach koło Wąbrzeźna</small>		

PAMIĘĆ O NICH NIECHAJ TRWA!

Golub - Dobrzyń 2004 r.

Ufundowała H. W-B.

Skierokop. zdj. tablicy pamiątkowej na kopięc mentane przy ul. Sokolowskiej w Golubiu - Dobrzyniu

Z dn 14.06.2004

w/ 137 (10354) Rok XXXV

NOWOŚCI

www.nowosci.com.pl

REGION

Golub-Dobrzyń uczcił bohaterów AK

Przerwane milczenie

W czasie II wojny światowej Golub i Dobrzyń były ważnymi ośrodkami konspiracyjnej walki. Tutaj na kwaterach ukrywali się oficerowie sztabu pomorskiej komendy Związku Walki Zbrojnej – Armii Krajowej i stąd kierowali ruchem oporu. W niedzielę miasto po raz pierwszy uczciło ich, odsłaniając tablicę poświęconą pamięci mieszkańców domu przy ul. Kościuszki 16.

W tym drewnianym domu – w okresie okupacji przy Lindenstrasse, przed wojną Kościelnej – w latach 1940–1945 mieściła się kwatera dobrzyńskiej placówki AK. W czterech prywatnych mieszkaniach ukrywano tu „spalonych”, prowadzono nasłuch radiowy, organizowano, a potem wysyłano paczki dla więźniów obozów koncentracyjnych i jenieckich. W zakonspirowanym schowku pod podłogą zmagazyrowano karabiny, pistolety oraz amunicję. Prowa-

dzono tu także szkolenie wojskowe w postugowaniu się bronią.

Placówka, wyłączona z Obwodu Rypin, bezpośrednio podporządkowana Toruniowi, była miejscem odpraw i porad oficerów Sztabu Okręgu ZWZ-AK Pomorze, bardzo ważnym punktem kontaktowym i miejscem nasłuchu radiowego. Jako siedziba Komendy Okręgu działała na Inspektoraty: Brodnicę, Grudziądz, Włocławek oraz na pobliskie Toruń i cały Podokrąg. W konspiracji akowskiej działali wszyscy dorośli i nastoletni mieszkańcy domu.

Na uroczystość odsłonięcia tablicy, która zawisała na ścianie zabytkowej kaplicy cmentarza parafialnego w Dobrzyniu, przybyli potomkowie wszystkich czterech rodzin. Aktu odsłonięcia dokonali: Adam Spodniewski z Wrocławia – syn Marii (łączniczki i kurierki szefa Sztabu KO ZWZ-AK „Wichra”) i Tadeusza Spodniewskiego, nauczyciela zakatowanego przez bydgoskie gestapo, też łącznika i kuriera, Kazimierz Dzięgielewski z Włocławka – syn Stanisława, wnuk Kazimierza Dzięgielewskiego, komendanta Placówki (obaj za działalność w AK trafili w styczniu 45 roku do łagru), Mirosława Krajewska (z domu Suszyńska) z Rypina i Zbigniew Suszyński z Warszawy – dzieci Stanisława Suszyńskiego, łącznika do zadań specjalnych, odznaczonego Krzyżem Walecznych, też skazanego na zesłanie, Halina Basiewicz, z domu Wróblewska, fundatorka symbolicznej tablicy. W AK działała one i jej matka – Mieczysława Wróblewska. Ojciec – nauczyciel został zamordowany na początku wojny, jego nazwisko także widnieje na tablicy.

Wiele ciepłych słów podczas uroczystości padło pod adresem Heleny i Lucjana Żołobińskich, którzy zmarli bezpotomnie. On był plutonowym AK, dowódcą komórki łączności i kwaterunku Obwodu AK Rypin, łącznikiem z Toruniem, Ona prowadziła skrzynkę pocztową wywiadu, w jej mieszkaniu stacjonował szef wywiadu Okręgu ZWZ-AK Pomorze Józef Gruss. Ponościła też ciężar wyżywienia i przygotowania noclegu dla oficerów okręgu. Opiekowała się – po aresztowaniu rodziców, by nie zostali wywiezieni na zgermanizowanie – Adamem i Wojciechem Spodniewskimi.

Uroczystość zorganizowało Koło Polskiego Towarzystwa Historycznego w Golubiu-Dobrzyniu.

MARIA STAROSTA

Fot. MARIA STAROSTA

Kwiaty pod tablicą składa Zbigniew Suszyński, syn Stanisława, aktor filmowy (grał m.in. w „Młodych wilkach” i „Ostatnim dzwonku”)

Golub-Dobrzyń

*C G D - typod. regionu golubsko -
- do brzoj slietko mi 2/2008*

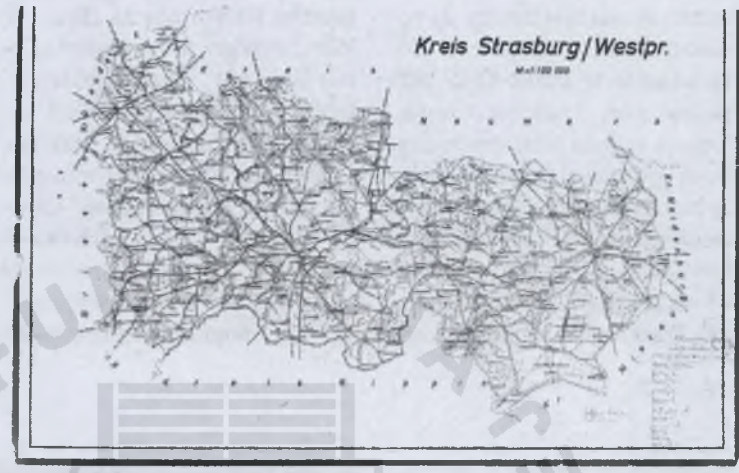
Armia Krajowa w Golubiu-Dobrzyniu

Żołnierze Armii Krajowej byli kominiarzami. Tajna radiostacja w kościele. Anonimowe donosy Polaków. Broń ukryta na cmentarzu.

Pierwsze komórki ZWZ w Dobrzyniu i w okolicznych miejscowościach Płonne i Sokołowo powstały w 1940 roku. Założyli je członkowie Komendy Okręgu Pomorze kpt. Józef Gruss, ps. „Stanisław” – Szeft Oddziału II (Wywiad), por. Gustaw Ignacy Olszewski, ps. „Gracjan” – Szeft Oddziału V (Łączność), Józef Olszewski, „Andrzej”. Następnie pojawili się por. Henryk Grützmacher, ps. „Michał” – Szeft Oddziału V i Komendant Podokręgu Północnego (Morskiego) oraz kpt. Józef Chyliński, ps. „Wicher” – Szeft Sztabu Komendy Okręgu. Założyli w mieście stałą kwaterę i punkt kontaktowy dla oficerów sztabu Komendy Okręgu. Mieściła się ona w mieszkaniu Lucjana, ps. „As”, „Czarny” i Heleny, ps. „Halszka” Żołobiiiskich przy ulicy Kościelnej 16 (w czasie okupacji Lindenstrasse), obecnie Kościuszki.

Lucjan Żołobiiiski został zaprzysiężony do ZWZ wiosną 1940 roku przez ppor. rez. Edwarða Dołkowskiego, mieszkającego w miejscowości Grudza (pow. lipnowski) nieopodal Dobrzynia n/Drwęcą. Zorganizował on z polecenia J. Chylińskiego na początku 1941 roku w powiecie rypińskim, specjalną komórkę łączności i kwaterunku związanej z oddziałem łączności konspiracyjnej Sztabu Komendy Okręgu Pomorze.

Członkowie komórki byli zatrudnieni jako wiejscy kominiarze, pracujący od 1942 roku w zakładzie Niemca – Teodora Schneidera. Dzięki temu mieli możliwość bez problemowego poruszania się po terenie powiatu, a w szczególności gmin: Chrostko-

Mapa pochodzi z 1944 roku i znajdują się na niej autentyczne notatki dowódcy Inspektoratu Brodnica T. Fiutowskiego. Mapa pochodzi ze zbiorów Fundacji „Archiwum Muzeum Pomorskie Armii Krajowej i Wojskowej Służby Polek” w Toruniu.

wo, Płonne, Sokołowo. W krótkim czasie zorganizowano kwatery konspiracyjne i punkty kontaktowe bezpośrednio zastrzeżone dla J. Chylińskiego m.in. w Golubiu, Dobrzynia n/Drwęcą oraz Białkowie. Dodatkowo L. Żołobiiiski i T. Spodniewski byli łącznikami i kurierami będącymi w dyspozycji Sztabu Komendy Okręgu Pomorze na trasach do Brodnicy, Torunia i Bydgoszczy.

W miejscowości Białkowie nieopodal Dobrzynia, w majątku państwa Kitzmann, założona została z inicjatywy Żołobiiiskiego kolejna komórka ZWZ-AK. Przyjęła ona konspiracyjną nazwę „Łomianki” i „Karmazyny”. Zofia Kitzmann, ps. „Wanda”, „Łomiańska” prowadziła kwaterę przerzutową dla członków sztabu Komendy Okręgu Pomorze była również referentką Wojskowej Służby Kobiet na Obwód Rypin. Natomiast jej mąż Zdzisław, ps. „Rola”, „Drwęcki”, „Łomiański”, z polecenia Szefta Sztabu Komendy Okręgu podpisał wniosek o przyjęcie niemieckiej listy narodowo-

ściowej (DVL), w ten sposób został Bauerführerem na rejon dobrzyński. Dzięki temu ich działalność konspiracyjna nie wzbudzała zainteresowania władz okupacyjnych.

W domu przy ulicy Kościelnej toczyła się główna działalność ZWZ-AK. Mieszkała tu, oprócz Żołobiiiskich, także rodzina Dziegielewskich, która cała należała do konspiracji (Kazimierz i Jadwiga oraz ich dzieci: Krystyna, Adam i Stanisław). K. Dziegielewski, ps. „Żywy” zastępca komendanta placówki AK w Dobrzyniu, w 1942 roku przyjął przysięgę konspiracyjną nowych mieszkańców tego domu, mianowicie Mieczysławy, ps. „Ciocia Miecia” i Haliny, ps. „Hala” Wróblewskich.

Bardzo ważny był także nasłuch radiowy. Pierwszą tajną radiostację w Dobrzyniu umieszczono w wieży miejscowego kościoła. Brał w tym udział Władysław Śmigiełski. Punkt ten istniał do 1941 roku, kiedy to radiostację przeniesiono do mieszkania Dziegielewskich przy ulicy Kościuszki

16. Nasłuchem zajmował się tam Kazimierz Dzięgielewski

Do WSK należała także Janina Sobczak, ps. „Janka”, która pracowała w magistracie połączonych miast. Dostarczała Janowi Grajkowskiemu karty żywnościowe, podróżne oraz odzieżowe, a także przepustki umożliwiające przekazywanie Drwęcy i dokumenty meldunkowe. Zajmowała się także niszczeniem anonimowych donosów przychodzących na Polaków. Uratowała życie rodzinie żydowskiej – Halinie i Stefanowi Prumom. J. Cyrklaff przekazywała tajne meldunki ukrywając je w kostkach masła.

W mieszkaniu państwa Dzięgielewskich odbywały się szkolenia wojskowe dla męskich członków AK, które prowadził K. Dzięgielewski i Z. Langowski. Przeszkoleni zostali m.in. Stanisław i Adam Dzięgielewscy, Roman Langowski i Stanisław Suszyński. Placówka w Dobrzyniu posiadała także pewną ilość broni, która była ukryta na miejscowym cmentarzu, a także na kwaterach prywatnych.

Działalność Rejonu AK w Dobrzyniu n/Drwęcą polegała na sprawnym działaniu punktów i skrzynek kontaktowych oraz kwater konspiracyjnych. Jednym z ważniejszych kurierów, którzy przynosili meldunki do Rypina był Stanisław Suszyński, ps. „Junior”, siostrzeniec L. Żołobińskiego. Zajmował się on także „pilotowaniem” członków Komendy

Okręgu na poszczególne kwatery w Obwodzie „Borowiki”.

Głównym celem było przygotowanie i przeprowadzanie w nadarzającej się okazji powszechnego powstania. Poszczególnym okręgom, rejonom i placówkom wyznaczono indywidualne zadania. Według rozkazu z lipca 1944 wydanego przez Komendę Okręgu Pomorze, Rejon AK w Dobrzyniu miał zająć się opanowaniem miast Golubia i Dobrzyń. Następnie nawiązać łączność bojową z komendą okręgu oraz sąsiednimi obwodami. Po opanowaniu wyznaczonych terenów oddziały powstańcze miały zgrupować się w lasach w okolicach Wrock. Plany te nie zostały zrealizowane ze względu na brak dostatecznej liczby żołnierzy AK na tym obszarze oraz szybkim opanowaniem terenu przez Armię Czerwoną w wyniku ofensywy styczniowej 1945 roku.

Wyzwolenie było tragiczne dla członków AK, gdyż część z nich została aresztowana przez NKWD i zesłana w głąb Rosji.

Szymon Wiśniewski

Tekst artykułu powstał na podstawie kilku opracowań, m.in.: M. Krajewski, W cieniu wojny i okupacji. Ziemia Dobrzyńska w latach 1939-1945, Rypin 1995; T. Jaszowski, Okręg Pomorski Armii Krajowej Podokręg Południowo-Wschodni, Toruń 1996; E. Zawacka, Szkice z dziejów Wojskowej Służby Kobiet, Toruń 1992.

CGD
nr 2/2008

*"A jeśli komu droga otwarta do
nieba, tym, co służą Ojczyźnie"*

Jan Kochanowski

Pamięci mieszkańców domu przy ulicy
Kościuszki 16 w Dobrzyniu nad Drwęcą,
którzy w latach 1940 - 1945, zaprzysiężeni
w Związku Walki Zbrojnej, stanowili
ważny ośrodek konspiracyjny
Armii Krajowej na Ziemi Dobrzyńskiej,
walcząc w tajnych strukturach z najeźdźcą
niemieckim.

LUCJAN ŻOŁOBINSKI	ps "As", "Czarny"	1907 - 1981
HELENA ŻOŁOBINSKA	ps "Halska"	1906 - 1980
STANISŁAW SUSZYŃSKI	ps "Witold"	1925 - 1998
TADEUSZ SPODNIIEWSKI <small>Zamordowany w Bydgoszczy</small>	ps "Zbigniew"	1910 - 1944
MARIA SPODNIIEWSKA	ps "Teresa", "Bjura"	1912 - 1972
KAZIMIERZ DZIĘGIELEWSKI	ps "Żywy"	1903 - 1961
JADWIGA DZIĘGIELEWSKA	ps "Jadla"	1902 - 1981
STANISŁAW DZIĘGIELEWSKI	ps "Staszek"	1925 - 1970
ADAM DZIĘGIELEWSKI		1927 - 1992
MIECZYSLAWA WRÓBLEWSKA	ps "Ciecia Młoda"	1907 - 2004
HALINA WRÓBLEWSKA	ps "Hala"	1926
ALEKSANDER WRÓBLEWSKI <small>Zamordowany w Lopatkach koło Wąbrzeźna</small>	nauczyciel	1901 - 1939

PAMIĘĆ O NICH NIECHAJ TRWA!

Golub - Dobrzyń 2004 r.

Ufundowała H. W-B.

IV / 1. Korespondencja z pobytu
Miesimiera Dzięgielewskiego w Bagrze:

1. List do rodziny z 25.02.1947 r. -
kserokop. oryg. (rykopis) + mpis k. 3 s. 1-3
2. Kserokopia ręk. listu (oryg.) do rodziny
z 5.05.1947 + mpis sporządzony przez
rodzinę k. 5 s. 4-7-8

Allospuwa 25/II. 42.

Broder Mo.

Donar wam er wafem adon & fater
 Daz er-go i wam moi bruder wafego.
 zora zjor donar wam er furstem
 do was daz furm i dreyfjor er
 bardo broder etymati i er o mi er
 urak ja mam nadsig i w marea
 wjardu obere mi kel niurum
 prawdo podone w marea ma wjardor

Wro Repa Kuppenbau 1945 do
 ia Polpa urer wjardu etymatem
 ker dorum kuffo na urer
 Ruyjorka powideli mi er
 na powatra marea bede raskom
 Ma: Ten Bog prawoh er utroitel
 er lobesymi i badeim tarem
 dazer Koenan pamis baje ar owib Mamun
 was pochwaltis Cafge was Tafu
 wryetrich Regor d'vort Adar ulicis
 Kasika. Rowner Regor i Banko fe
 wret. 194. er mase.

2
Kopi nama keluarga dengan

jumlah setiap persembahan

untuk

Mrs. Robert ...

Mrs. ...

...

...

...

...

1 Mrs. ...

Mrs. ...

Moerba

Почта Мраково

Дом ...

Каменск ...

Do me ...

Moskwa 25/III 47 r.

Drodzy Moi

Donoszę Wam, że jestem zdrow z Łaski Bożej czego i Wam moi Drodzy z całego serca życzę. Donoszę Wam, że pisałem do Was dużo pism, a cieszyłbym się bardzo żeście otrzymali i że o mnie coś wiecie. Ja mam nadzieję, że w marcu wyjadę, obiecują mi lecz (nie wiem). Prawdopodobnie w marcu ma wyjechać dużo Repatriantów do Polski. Ja polską wizę wyjazdu otrzymałem, lecz czekam tylko na wizę rosyjską. Powiedzieli mi, że na początku marca będę załatwiony. Może Pan Bóg pozwoli, że wkrótce się zobaczymy i będziemy razem.

Dzieci Kochane pamiętajcie ażeby Mamusia Was pochwaliła. Całuje Was Tatusz. Wszystkich – Krysię, Stasia, Adasia, Miecia i Kazika. Również Krysię i Dankę, te Sieroty, jak się mają. Całuję naszą Mamusię jedyną.

Również całuję i pozdrawiam swoich najbliższych – Witka, Bolcię, Zenka, Teosię, Walka, Wacka, jeżeli wrócił cały z obozu.

Ukłony dla dobrych znajomych.

A teraz całuję Cię Jadziu po niezliczone razy.

Twój Mąż Kazik

Mój adres po rosyjsku

Moskwa

Poczta

*maszynopis sporządzona
ręcznie
J. K. erh.*

Przełom 5/5 43

Brody Ma

Bonow wam se jowem edrow & taoki Baw daga
 i wam z catego cowa i do wewoz ofas mafen
 at was fiet edokumefomi & j mefuz
 i zwiadefwo morafnowi dektuj ed was
 i miejer pl-woeiz fiatu do bzm migt eoi
 ar eboremie dowedeio Gg fufej jon
 mibade zyj na Polowiu w tem dem-
 jek so dat i wqoy do kam na
 wqard prawdo podobni foga w mgy
 ma by masowa Popa tyja eja Polatu
 do Polni ja deizj napisalam podamie
 do Stawny Komedy Mitzi u Maun
 o przypieleni mojego wyjadu
 wie mam nadzieje ze doby bog piewy
 nieroztuzgo eis obaczje Ma Brody ja was
 martwie eis o mi ja dektuj
 Pan Bog ze mi teraz wyja flowo
 daj pomytke edrowie wasznie to edrow
 myba wie at badeie najlepzy me
 do edrow wie

Jam zis dziwni² że jak dobrze wygłębiam
 i kłody muwia że chyba w domu lepiej
 niewygłębiam mam biedę z ubraaniem
 i kłami też jak mi mi fo wygłębiam
 wygłębiam martwi się że ja
 wroce fo biedę wam dziwnem wygłębiam
 fo ja co trawier sprawozdaje sobie
 że wam dla brody niepuława się
 pracuje w tej marnej pracy
 też może jak się wygłębiam sprawozdanie
 udokumentacji i będkami mogły się
 wzbudzić i że broda bade będkiem
 mogły odpościć co pozmieni sprawozdanie
 wojna porządkowa i wzmocnienie
 będkami tam broda że ja wojna i jak
 do tej pory może ofiarę w nowym będkim
 pozmieni inni oddeuwają sprawozdanie wojna
 stawanie ja z moją matką Refersat
 w nowym będkim domu pod tym samym
 Referansy Sprzedaliśmy wszystko

Koniec jest przy...

6

Da arby mi ³ prapog 000 upywar.
fo dwa jura jura powozem pamiechny
kto 09 09mias mo pae pudera
ker keler, mi prara bo em for
mro wioda o szarym Okupcij niemiec
Wofego 00 futej 00 00 00 00
bardzo filmi szachaja for im
opowiadem fo szanno 000, dokonywan
pae okupacji em Niemiec na Polacych
mi futej praj tem domu mroj boem
demi wie koeo kopiemi bo bda
oadei kartofle i war, wa.
na 50 sub. jeol mro 5 a der f.
fo konowalaki i
09 0909 Jaku bardzo 00 prae
niemaru 00 i bardzo niemadkoy 000
sury 00 00 prae, Spodeciem 00
00 bda mojt J. Kow i mi 00, m
00 00 00 00 00 00 00 00
Mamus 00 00 Kuzi fo 00 jeol em
niepokojny 00 00 jeol em 00 00 00 00
niemaj 00 00 mi nie 00 00 00 00.

Ma was mien Broder beder meket
 a fero spomickou hat her uybaeser
 mi to pisei do earyer nejdouky on
 fo jest moj utrojenie a od was
 ten piceuray hat jest moim cookiem
 apletem fo mi vradajit.

Prou podrouie odemi nazbiran
 A. J. W. Ma Jergka Roberi Jara W. Ma
 W. Ma W. Ma J. Ma J. Ma J. Ma

Su Ma Ma Ma a her wadyaen
 so ma rapomialeu wymiemie
 fo Podrouie odemi for erbi
 Casy's nawa Brogit Mamur i
 wawa Roberi.

W. Ma Ma do byen i reweren
 onaj omich.

Casy's waw Brogit Roberi
 i Casy's erbi Brogit Roberi.

O. Ma Ma ma palyvad i Roberi
 O. Ma Ma Ma Ma

Maximier Bergetour

Krazkowo 5/5 47r.

Drodzy Moi

Donoszę Wam, że jestem zdrów z Łaski Bożej, czego i Wam z całego serca życzę. Wczoraj otrzymałem od Was list z dokumentami, tj. metryka i świadectwo moralności. Oczekuję od Was z niecierpliwością listu, ażebym mógł coś się obszerniej dowiedzieć. Ja tutaj jak nie bądź żyję. Nas Polaków w tem domu jest 50 osób i wszyscy czekamy na wyjazd. Prawdopodobnie teraz w maju ma być masowa Repatriacja Polaków do Polski. Ja dzisiaj napisałem do Głównej Komendy Milicji o przyspieszenie mojego wyjazdu, więc mam nadzieję, że Dobry Bóg pozwoli niezadługo się zobaczyć. Moi Drodzy ja Was proszę nie martwcie się o mnie, ja dziękuję Panu Bogu, że mi teraz wyjątkowo daje pomyślne zdrowie, warunki to Staszek chyba wie, ale bądźcie najlepszej myśli, że zdrów wrócę. Sam się dziwię, że tak dobrze wyglądam i koledzy mówią, że chyba w domu lepiej nie wyglądałem. Mam biedę z ubraniem i butami, lecz jakoś może mi to wszystko wytrzyma. Martwię się, że jak wrócę to będę Wam dużym ciężarem, bo ja całkowicie sprawę zdaję sobie, że Wam Moi Drodzy nie przelewa się. Pracujecie w tej mozolnej pracy, lecz może jakoś się wszystko z powrotem udoskonali i będziemy mogli żyć swobodniej i Ty Droga Jadziu będziesz mogła odpocząć. Cóż poczniemy, straszna wojna pokrzyżowała (różne) zamiary. Dziękujmy Panu Bogu, że ta wojna i tak do tej pory mało ofiary w naszej Rodzinie poczyniła. Inni odczuwają skutki wojny strasznie. Ja 3 maja miałem Referat w naszym Polskim domu pod tytułem ..... Spędziliśmy święto Konstytucji przy (zupie). Ja, ażeby mi prędzej czas upływał, to dużo piszę, przeważnie pamiętnik, tylko za granicę nie przepuszczą, lecz koledzy mnie proszą, bo oni tak mało wiedzą o strasznej Okupacji niemieckiej, dlatego, że tutaj są od 39 roku. Bardzo pilnie słuchają jak im opowiadam te straszne rzeczy dokonywane przez okrutnych Niemców na Polakach. My tutaj przy tym domu mamy trochę ziemi, więc trochę kopujemy, bo będę sadzić kartofle i warzywa, na 50 osób jest nas 5 a reszta to .....

Ja Droga Jadziu bardzo Cię proszę nie martw się i bardzo nie nadwerężaj swych sił w pracy. Spodziewam się, że będę mógł Staszce i mniejszym Chłopcom podziękować za pomoc Mamusi, co do Krysi to coś jestem niespokojny, bardzo jestem zniecierpliwiony nie mając o Niej nic konkretnego.

Może Was moi Drodzy będzie nudził czterostronicowy list, lecz wybaczcie mi bo pisać do swoich Najdroższych to jest moje ukojenie, a od Was ten pierwszy list jest moim codziennym chlebem, to mi uwierzcie.

Proszę pozdrowić ode mnie najbliższych, tj. Witka, ..., Bolcie, Teosia, Walka, Wacka, Wercię, Zenka, Staśka, Kazię, Jiutkę, Mariana, a tych wszystkich co zapomniałem wymienić to pozdrówcie ode mnie.....

Całuję naszą Droga Mamusię i Waszą Babcie.

Ukłony dla dobrych i szczerých znajomych.

Całuję Was Drogie Dzieci i całuję Ciebie Droga Jadziu.

Czekajcie na mój przyjazd z łaski Opatrzności Bożej.

IV/2. Korespondencja bieżąca: Dzięgiełowski
Krzysztof

1. Poczta elektroniczna - list Marii Starosty
(członkini Kółka Towarzystwa Historycznego
w Golubiu-Dobuynin) z 25.05.2004r., kserokop. k. 1 s. 1
2. Listy Fundacji do Krzysztofa Dzięgiełowskiego
z 2.10. i 17.11.2004r. - dot. uzupełnienia
relacji, mpis kserokop. k. 2 s. 2-4

fapak@wp.pl

Od: Maria <maria.starosta@wp.pl>
Do: <archAK@um.torun.pl>
Wysłano: 25 maja 2004 05:04
Temat: Ak w Golubiu-Dobrzyniu

Do Pani Elżbiety Skerskiej

Szanowna Pani,
serdecznie dziękuję za okazaną pomoc i życzliwość. Zdjęcia już dostałam. Swoje udostępnił nam także pan Kazimierz Dziegielewski, syn Kazimierza, wnuk Kazimierza - obu zesłanych do łagru Siewiernaja Griwa. Myślę, że część z nich również powinna trafić do Archiwum. Podałam panu Kazimierzowi adres strony internetowej i e-maila do Państwa. Na pewno się skontaktować. Na wszelki wypadek podaje Pani także telefony do p. Kazimierza Dziegielewskiego - mieszka we Włocławku - (054) 2362859, kom. 605 405 013. Adres ul Flisacka 6, 87-800 Włocławek.

Szanowna Pani,
serdecznie proszę o adresy osób, które według Pani powinniśmy zaprosić na uroczystość osłonięcia tablicy. Czy miałyby Pani życzenie zabrać głos?

z wyrazami szacunku
Maria Starosta

FUNDACJA

ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

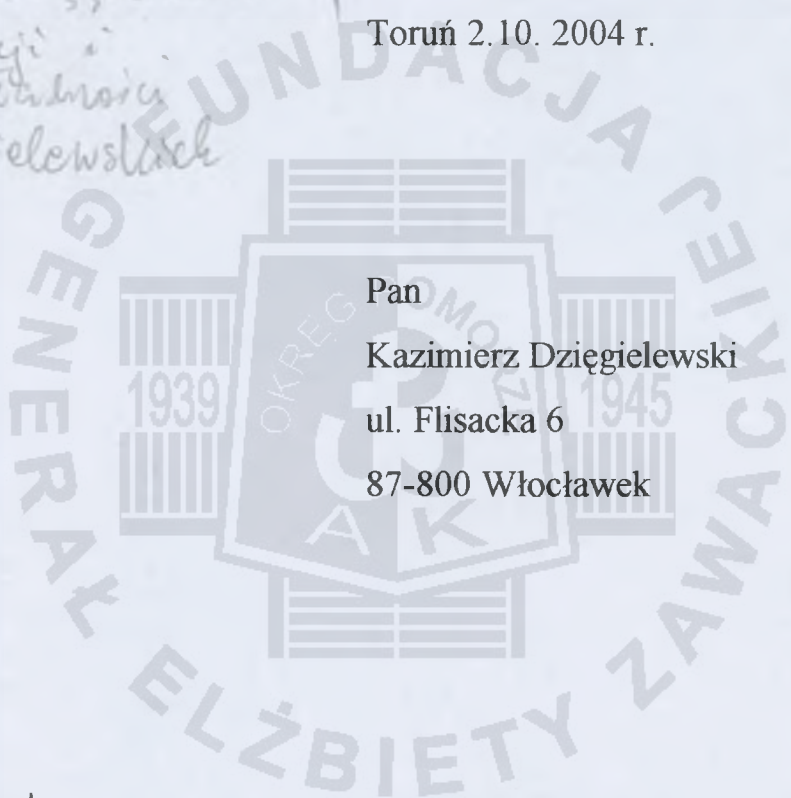
BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00-0

L. dz. 2197 / Pom-410/04

prośba o wyżej danych
o rodzinie Dzięgielewskich
+ schemat relacji
inf. o działalności
rodz. Dzięgielewskich

Toruń 2.10. 2004 r.

Pan
Kazimierz Dzięgielewski
ul. Flisacka 6
87-800 Włocławek

Szanowny Panie !

Zgodnie z umową przesyłam w załączeniu kserokopię relacji śp. Stanisława Suszyńskiego o działalności konspiracyjnej Rodziny Dzięgielewskich.

W czasie wizyty Państwa w Fundacji było tyle spraw do omówienia i w związku z tym nie ustaliłam z Państwem podstawowych danych.

Zdjęcie, które od Pana otrzymałam nie jest podpisane, a podpis pod zdjęciem nieczytelny i stąd moje pytanie : kogo przedstawia.

FUNDACJA⁴ 3

ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00-C

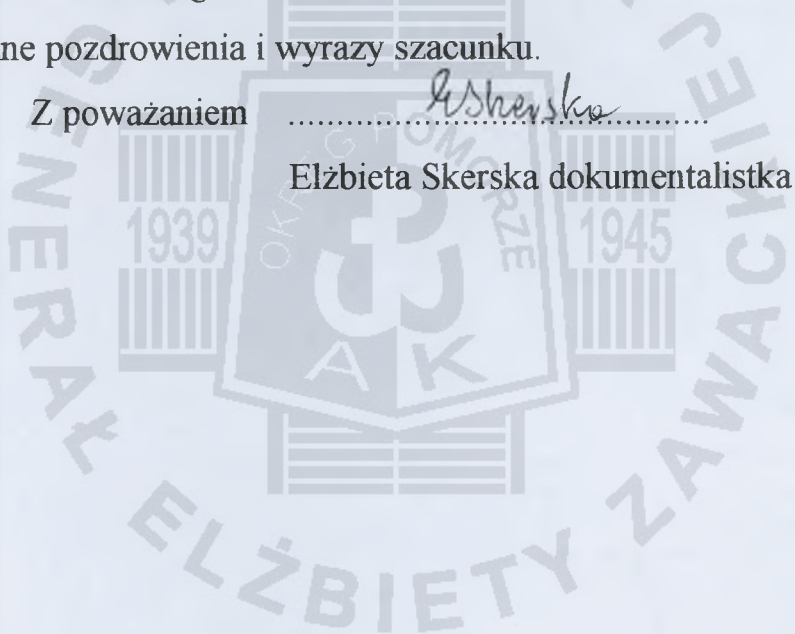
W relacjach przy nazwisku śp. Jadwigi Dziegielewskiej pojawiają się dwa pseudonimy: „Jodła” i „Sosna”. Czy są to pomyłki, czy tak faktycznie było. Do listu dołączam także schemat relacji i bardzo Pana proszę o podanie dokładnych informacji wymienionych w I, VII i ewentualnie VIII pktcie schematu. Proszę także o przesłanie chociaż kserokopii zdjęć wszystkich wymienionych osób, podanie dat śmierci oraz miejsc spoczynku. Informacje, o które proszę, są bardzo potrzebne do opracowania biogramów.

Łączę serdeczne pozdrowienia i wyrazy szacunku.

Z poważaniem

Elżbieta Skerska

Elżbieta Skerska dokumentalistka

FUNDACJA

ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00-C

Toruń 17.11.2004 r.

L. dz. 2884/Pan-410/04

Biulet. z inf.
o odsł. tablicy
+ kopia listu
z 3.10. br

Pan
Kazimierz Dzięgielewski
ul. Flisacka 6
87-800 Włocławek

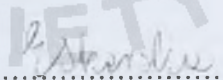
Szanowny Panie!

W załączeniu przesyłam ostatni numer „Biuletynu „Fundacji, gdzie na str. 36 znajduje się informacja o uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej w dn. 12 czerwca 2004 r.

Pozwalam sobie także dołączyć kserokopię listu, który wysłałam do Pana, ponieważ mam powody przypuszczać, że chyba nie dotarł do Pana.

Łączę serdeczne pozdrowienia.

Z wyrazami szacunku i poważania

.....
Elżbieta Skerska dokumentalistka

T: M - 1279 / 2118 Pom.

Brodnic
- Dobryni

Dzień giełw ski Kazimies

V. Karty informacyjne

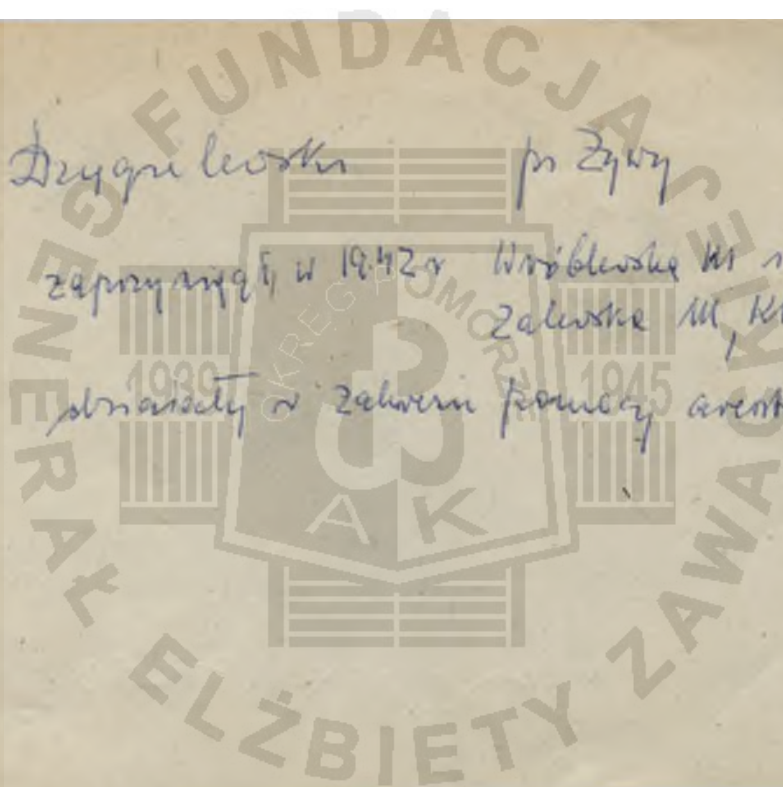
k. 17

Rybnik
AK 1

Druży leśnik inżynier

zaproszony w 1942 r. Wroblewski M. i
Zalwski M. Kłan

obrazek w zalwim powrocie arestowany

Dziękuję Karikier ^{Błobnic + Rypin 2}
zob art K Sidorukiewicz, UKP, 12-04-91
d-ce PK w Dobrym
awanturą 23/24-01-45 przez NKWD
wraz z synem Stanisławem
(także) Grykowskim, S. Kalwajskim,
S. Smorzyńskim, J. Srożyńskim, L. Żo-
łobinśkim, Kautskim, T. Brigan-
kum
Powrócił po roku

Dupin
№ 3

Dzięcielski Karolina

i-ca km. Placówki № Dobrynin n/p. r.

kraman - szklan - kpr. r. Dobrynin n/p. r.

206. J. Szymanski „Wykaz lotniowy” № 44

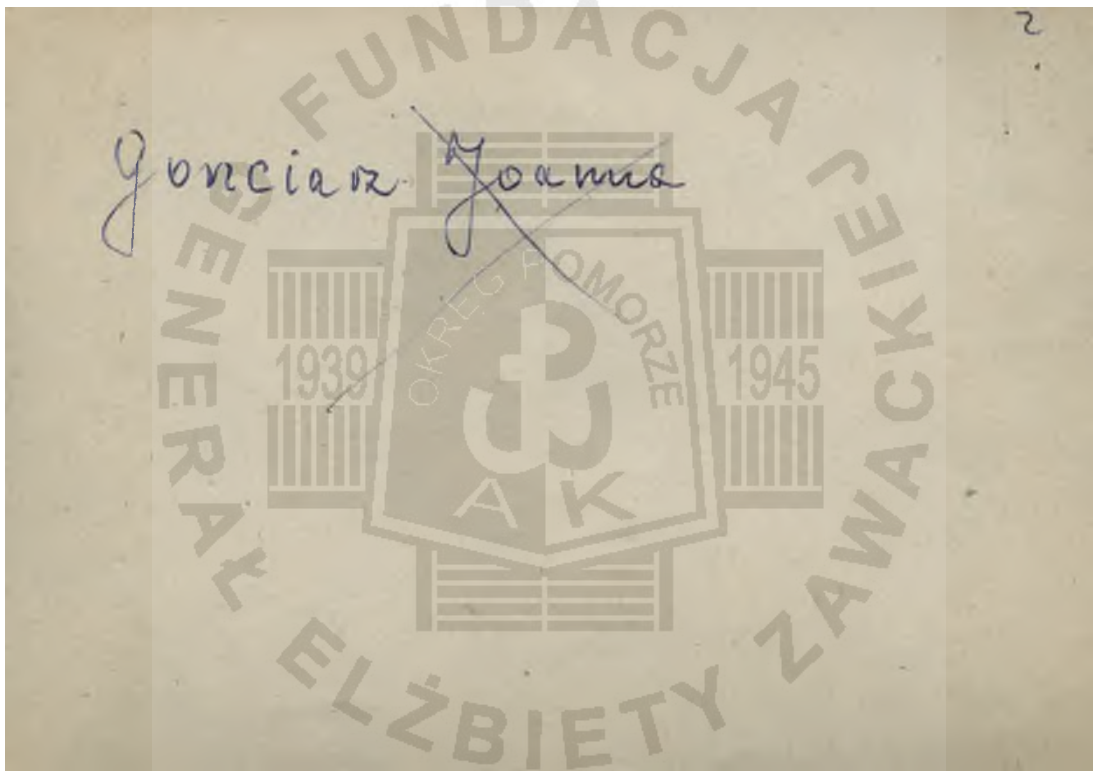
Brodnice
nr 4

Dziękuję za

konkretne prace Dobrych r/Dr

Zatwierdził p. NKWD w nocy 23/24 I 1945
a więc w 12 godzin po wejściu A.Cz
możem zatwierdzić wtedy 10 NK owie

zob. K. Sidorukiewicz ref. na W. Szys, s. 1

Dobrzyń 5
pow. Chojnice

Dziegielewski Kazimierz

AK

Ryplon

- dowódca AK w Dobrzyniu.
Aresztowany przez NKWD na skutek przekazania
listy ak-owców przez miejscową komórkę
komunistyczną.

Mat. z Konfer., "Armia Krajowa na Pomorzu",

str. 35

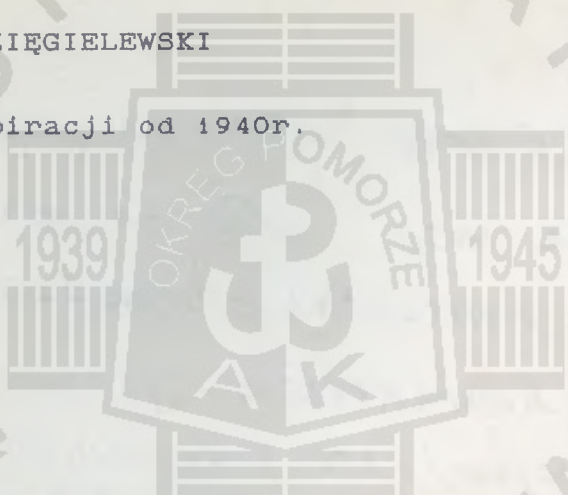
K.Wojt./94r.

6

DZIĘGIELEWSKI

BRODNICA AK

W konspiracji od 1940r.

T.: Laskowski Bolesław, Insp. Brodnica, M-56, V/15.

MGr'94

Brodnica
AK 7

plac. rez. DZIEGIELEWSKI KAZIMIERZ ps. „Zyry”

w 1942 r. zaprzysiężł do AK w Dobrymnie m. Drwęca
Mieczysława Wróblewską ps. „Ciocia Mięcia” jej córkę
Halinę Wróblewską i ich przyjaciółkę Marię Kulewską.

T.: Wróblewska Mieczysława, Insp. Brodnica, k. I, 1/2.
MG 1994

DOBRZYŃ
AK 8

DZIEGIELEWSKI KAZIMIERZ
ps. "ŻYHY"

Kniut, placówki AK w Dobrzyń.
Zeprotowany przez NKWD do ZSRR —
Siewierha Grywa, Ardat w 1947r.

18 IX/94

AK na Pomorzu, s. 187

brodnic
AK g

Dziękuję za listy
z Dobrym, ps. i. 24m. 9 lut. art.
Zobacz AK, amstawy p. 1140 23.01.45 r.
Księżki donosu Langowskiego, Symonowicza,
Sagunowskiego. Książki z 1945 r. 4x. 46 r.
(2-ge kmdte. 9lec. 242-AK Dobrym) 45
punkt następująco

Zob. T.: Spisane S. Symonowicza, I Reduje,
s. 123, 127, 138, 267, 295, 301, 322, 325,
328, 448, 486, 490. IV Księga wapi s. 39,
45, 53, 57

HMM-Pp

Dzięgielewski Kazimierz
ps. „Żywy”

Obw. Ryppin
A.II 10

Kmdt. Pluc. A.II w Dobryniu nad
Drowem, deportowany do obozu pracy w
ZSR (Siemienie Grywa) w 1945, zwoln. w 1947r.

zob: Jolom Mirosław Ameloy do artystów
pt. „Represje W.II w D wobec uczestników
konspiracji pomorskiej”, [w:] Powojenne losy
konspiracji na Pomorzu (mater. z sesji 19.11.1994)
wyd. IAPAK, t. VIII, Toruń 1995, s. 198.

z/dl. IX '04

Dziegielowski Kazimierz

Obw. Ryppin
A II 11

Arestowany w maju z 23 na 24.01.1945r.
przez pryncypalne oddziały NKWD zaraz
po wkroczeniu Ar. Czerw. do miasta - Dobruża
m. Dmucze. Został aresztowany wśród 10
osób NKWD m. im. razem z Lucjanem Zol-
bimskim.

zob. Sidorkiewicz Dąbrowski, Represje władz
polskich wobec uczestników konspiracji
na Pomorzu [w:] Powojenne losy konspiracji
na Pomorzu (mat. z sesji 19.11.1984), Wyd. FAJAK
zss. 1984, VIII, Toruń 1995, s. 81

Dziedzielnski Kazimierz
Kpr ^{plut.} ps "Żurka", miasto sławski, 10 Tuła ¹²
242 region Dobryni n. Dniepr, Przemyski
szkoleni wojskowe i nerlich rodziny.

206: Krawicki, Suszynski, Działowski
Poz. "Zmoli" ..., Dniepr H. str. 1980/
2.4, str. 747, 785

HMM-PC

13

Przebieg odbiór holonowy
kserokopii "dyplomu zastępi"
Krzysztofa Dąbrowskiego (wnuk)
z 16.04.1939r.

opiekun muzealioń

Anna Jankowiak

20.09.2004r.

Toruń

Trziszewski Kazimierz

Obw. Rypin
AL 14

Kramarski - szkła, kpr. res. w Dobrynia
m. Drowce, 2-ve kumeta Phec. AL Dobryni
m. Drowce, a od wiosny 1944r. kumeta
teżże placówki; przez całą drogę, prowadzić
mostki radiowy.

zob. T: M: 6/6 15 Pom. Suszynski St, tom. relacje
str. 5 poz. 44 (wpis o 201miej)

AL. IX, 104

a) Dzień gólewski Kozimierz Dypin Dobryni
n. Dzw. A D
ps. "Żywy" plub. res.
Z ca kunkt. Blacinski A D Dobryni 15
M. Dzw. w - plub. res. - w mecu 1912 r.
w II 1912 r. zepmysie gł. Mieczysław
Wróblewski, Helime Wróblewska,
Zalewski Maria.
zdb. Wspomnienia... J: D: 837/2119 Pom.
s. II Helime Wróblewska (Bradunia)

Wg. VIII '05

Dzięgielewski Kazimierz
ps. "Żywy"

Rypin
AK 16

Zca kempt. Plac. AK Dobryni
m. ~~Wojciech~~ i Dmoch; zaprowadzi do
AK w marcu 1942r. Mieczysława
Wróblewskiego ps. "Ciocia Nienia"

zob. Nota biograficzna - Wróblewska
Mieczysława, Biuletyn FRPDK,
Tom 2004, nr 2 s. 71

AK. II, 105

Dzięgielewski Kazimierz
a ps. „Żywy” et.

Brodnicka
AK
17

Dzięgielewski Kazimierz, „Żywy”, inżynier leśnik. Komendant placówki AK w Dobrzyniu nad Wisłą w inspektoracie Brodnica. Aresztowany w 1945 r. przez Sowieców i deportowany do Siewiernej Grzywy. Wrócił do kraju w 1947 r. [źródło: 13]

zob. Słownik leśników...
pod red. J. i S. Sadowskich,
Tomini 2003, bibl. FAPAK
kl. 107

Dziękuję Kazimierz

